

ACADEMIA ROMÂNĂ

„Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii”, cod SIPOCA 3

Rezultat R3: Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor

Modul 15: Analiza impactului strategiilor/intervențiilor dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior asupra ofertelor educaționale pentru Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București, Universitatea Națională de Arte din București, Universitatea din București - rezumat -

Elaborată de către autor:
Expert piața muncii 15
Prof. univ. dr. Dan BOBOC

În vederea unei bune finalizări a studiului solicitat, s-au stabilit o serie de obiective, care dezvoltate în parte să poată oferi cercetării o desfășurare logică și coerentă. Se impune astfel un obiectiv principal, „Evaluarea impactului strategiilor / intervențiilor dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior asupra ofertelor educaționale ale universităților”, reprezentând în fapt rezultatul final al cercetării și care trebuie să reprezinte aportul la imaginea de ansamblu a situației universităților luate în studiu în legătură cu ofertele educaționale ale fiecăreia în parte.

În scopul ajungerii la un rezultat cât mai obiectiv al cercetării celor trei universități din regiunea Bucuresti-Ilfov privind tema luată în studiu, au fost proiectate un număr de trei obiective specifice și anume:

1. Analiza diferențierii dintre universități după programele de studii relevante ce oferă competențe în domenii cu potențial de dezvoltare la nivel regional;
2. Analiza impactului Legii educației naționale asupra universităților, la 5 ani de la adoptarea acesteia;
3. Identificarea modificărilor produse în oferta educațională a universităților ca urmare a strategiilor / intervențiilor dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior.

Etapetele parcurse pentru atingerea obiectivului principal au presupus o inventariere a strategiilor aplicate învățământului superior, pornind de la Legea 1/2011 a învățământului și trecând prin toate etapele de completare și îmbunătățire a acesteia, coroborate cu cele europene.

Având astfel conturate atât nevoile din învățământul terțiar, cât și țintele propuse pentru îmbunătățirea ariei curriculare în vederea realizării de absolvenți cu capacități de integrare în economia reală, s-a putut contura un tip de abordare a factorilor de decizie la nivelul fiecărei universități, respectiv a rectorilor acestora, prin solicitarea de interviuri. Asociat cu răspunsurile la aceste interviuri, au putut fi identificate o serie de întrebări coagulate într-un chestionar care au fost adresate fiecărei universități.

Răspunsurile punctuale la aceste chestionare, coroborat cu studiul Rapoartelor rectorilor pe perioada de cinci ani luată în studiu, au reprezentat baza de date și materialul care au permis abordarea în cadrul metodologiei de cercetare, a unui model original de cuantificare atât a universităților luate în studiu, cât și ca un model transversal interuniversitar

menit a aduce elemente ce cuantificare individuală în funcție de cerințele diferitelor studii solicitate.

Astfel, în vederea identificării relevanței strategiilor menționate cu problematica învățământului superior, se propune utilizarea unei metodologii multicriteriale a cărei finalitate este identificarea unui indice de relevanță. Acesta se caracterizează printr-un indicator numeric de relevanță a strategiei analizate cu nevoile sistemului de învățământ universitar. În termeni generali, relevanța unei strategii sau intervenții poate fi definită ca fiind strategia care răspunde cel mai bine nevoilor sistemului de învățământ universitar.

Pentru identificarea relevanței, se vor lua în calcul 4 criterii generale, iar fiecare criteriu va beneficia de o serie de subcriterii cărora li se va acorda o nota de importanță, de la 5 la 1. Criteriile au un caracter transversal, acestea aplicându-se la nivelul întregului set de strategii sau intervenții sinergice cu sistemul de învățământ universitar. Criteriile stabilite au legătură directă cu nevoile sistemului de învățământ superior. Criteriile propuse a fi abordate în calcularea indicelui de relevanță sunt următoarele:

I. Guvernanță

Acest criteriu poate fi considerat cu ponderea cea mai ridicată, deoarece se regăsește în procesul de management instituțional, respectiv în stabilirea pilonilor și a strategiei fiecărei universități. De asemenea, acest criteriu vine să sublinieze și să consolideze gradul de autonomie a fiecărei universități, obiectiv regăsit în toate strategiile cu adresabilitate spre învățământul superior.

În cuantificarea acestui indice propunem adăugarea a cinci subcriterii care să definească în mod tranșant modul de cuantificare a guvernanței:

- Capacitatea instituțională
- Autonomia instituțională
- Gestiunea bazei de date
- Parteneriatul cu mediul de afaceri
- Piramida posturilor didactice

II. Procesul educațional

Si acest criteriu a fost identificat cu un grad înalt de relevanță în structura fiecărei universități, el venind să definească modul în care rezonează suma strategiilor specifice cu structura treptelor de educație și modul de transpunere a cerințelor de pe piața muncii în planurile de învățământ, respectiv curricula fiecărei discipline. Plecând de la aceste cerințe identificate, am ajuns la propunerea și introducerea următoarelor subcriterii:

- Dezvoltare/adaptare curriculă
- Dezvoltare resurse umane și infrastructură
- Adaptare/diversificare ofertă educațională
- Parteneriate cu mediul de afaceri
- Antreprenoriat și stagii de practica

III. Finanțarea

Chiar dacă acest criteriu ar putea fi înglobat în cel al “Guvernanței”, pentru o mai corectă apreciere și diferențiere interuniversitară am considerat util să-l cuantificăm separat, deoarece în componenta lui intră multe variabile ce pot defini gradul de performanță individual. În consecință, propunem să fie luați în considerare următoarele subcriterii:

- Finanțare de bază
- Inovare – cercetare, dezvoltare
- Finanțare suplimentara
- Atragere fonduri europene
- Cheltuieli suport pentru studenți: masa, cazare

IV. Performanța academică și internațională

În contextul în care se impune modernizarea învățământului superior românesc prin compatibilizarea acestuia cu cel european, alături de creșterea similitudinii interuniversitare, precum și dorința de generalizare a sistemului creditelor transferabile, am considerat că acest criteriu vine să completeze o importantă latură a cuantificării fiecărei universități luate în calcul. Totodată, legat de creșterea flexibilității universitare, un rol major îl are și gradul de

internaționalizare al acesteia, direcție identificată în toate strategiile de dezvoltare aplicate învățământului superior. Astfel, pentru acest indicator propunem subcriteriile:

- Transferul de know-how
- Accesibilitate în învățământul superior
- Dezvoltarea infrastructurii de cercetare
- Mobilități internaționale
- Sinergii cu universități europene

Acest sistem de apreciere prin punctare se regăsește în calificativele acordate fiecărui subcriteriu, respectiv: Excelent (5 puncte), Foarte bine (4puncte), Bine (3 puncte), Satisfăcător (2 puncte) și Nesatisfăcător (1 punct).

În vederea realizării unei aprecieri globale a relevanței strategiilor/intervenției față de nevoile învățământului superior, propunem ca determinarea indicatorului de relevanță să se realizeze utilizându-se următoarea formulă de calcul:

$$I_r = \sum P_G * r_1 + \sum P_{Pe} * r_2 + \sum P_F * r_3 + \sum P_{Pai} * r_4$$

unde:

I_r – indicator de relevanță a strategiilor/intervenției față de nevoile învățământului superior

P_G – punctajul obținut pentru criteriul “Guvernanță”

P_{Pe} – punctajul obținut pentru criteriul “Proces educațional”

P_F – punctajul obținut pentru criteriul “Finanțare”

P_{Pai} – punctajul obținut pentru criteriul “Performanța academică și internațională”

r_i – coeficientul de importanță asociat criteriului i , respectiv:

r_1 – coeficientul de importanță asociat criteriului “Guvernanță”

r_2 – coeficientul de importanță asociat criteriului “Proces educațional”

r_3 – coeficientul de importanță asociat criteriului “Finanțare”

r_4 – coeficientul de importanță asociat criteriului “Performanța academică și internațională”

Ținând cont de importanța celor 4 criterii în determinarea relevanței strategiilor/intervenției față de nevoile învățământului superior, propunem ca valorile coeficienților de importanță să fie următoarele: $r_1 = 0,3$; $r_2 = 0,35$, $r_3 = 0,2$, $r_4 = 0,15$.

Fata de cele prezentate, se pot trage următoarele concluzii:

Referitor la Capitolul 1, în urma cercetării amplei material al strategiilor naționale cu privire la învățământul superior, studiul a pornit de la Legea 1 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare, cu scopul de a decela potențialele intervenții în structura universităților luate în studiu. În aceeași măsură au fost inventariate strategiile naționale cu aplicație directă sau indirectă asupra învățământului superior, realizând o ierarhizare a acestora.

Referitor la Capitolul 2, studiul socio-economic al Municipiului București a urmărit principiul dezvoltării regionale, universitățile analizate regăsindu-se în această arie geografică. Au fost cercetate aspectele relevante privind dezvoltarea pe termen scurt, mediu și lung, conjugate cu potențialul de dezvoltare și de diversificare a ofertelor de angajare pentru studenții absolvenți ai universităților luate în calcul. Studiul a contribuit la evaluarea strategiilor fiecărei universități în raport cu evoluția regională, respectiv la cuantificarea prin metodologia propusă a intervențiilor în planurile de învățământ.

Referitor la Capitolul 3, metodologia interuniversitară de stabilire a relevanței strategiilor față de învățământul superior am considerat că trebuie să fie cel mai consistent capitol prin natura studiului.

- Stabilirea metodologiei. Cu scopul de a asigura o evaluare echidistantă și obiectivă a fiecărei universități luate în studiu, am identificat o grupă de patru criterii transuniversitare pe cele mai importante domenii: guvernanta, proces educațional, finanțare și performanță academică și internațională. Față de acești piloni valorici, am identificat câte 5 subindicatori cu ridicat de importanță pentru fiecare criteriu, care au permis printr-o cuantificare ponderată să fie evaluată fiecare universitate.

- Studiul aplicat pe universități s-a impus ca o condiție obligatorie pentru crearea unei viziuni asupra universităților cercetate. Început prin dialogul-interviu realizat cu conducerea fiecărei universități, am considerat că studiul trebuie să includă cele mai relevante domenii: oferta educațională, situația studenților, politica de personal, politica de internaționalizare, analiza financiară, relațiile cu mediul de afaceri și antreprenoriatul. Coroborând informațiile obținute din diferite surse (INS, ARACIS, CNFIS, Rapoartele Rectorilor etc.), am putut realiza grafice cu evoluții relevante pentru fiecare universitate, elemente care au fost aplicate

în contextul metodologiei propuse. Pentru o cât mai bună sintetizare a datelor prelucrate, am introdus în metodologie analiza SWOT care să furnizeze elementele de calcul, cuantificate în reprezentarea matematică realizată în etapa ulterioară.

- Realizarea unui model matematic de stabilire a valorii calitative și a performanței universitare am propus-o prin acordarea de punctaje analitice pentru fiecare subindicator, pentru ca în final să definim o pondere diferențiată pe cele 4 criterii luate în calcul. Considerăm că aceste calcule care includ studii interdisciplinare (matematică, modelare, econometrie, statistică) pot fi cu aplicabilitate interuniversitară oferind astfel un instrument de evaluare pentru o echitabilă ierarhizare universitară, precum și un suport cu grad ridicat de relevanță în definirea trendului fiecărei universități.

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

